

Jordkultur

Pakking -Virkning på jordstruktur

Tiltak for å motvirke skader

Kalking

Nordland 2013

Atle Hauge

Bioforsk Jord og Miljø

Slides om pakking: Utarbeidet av
Trond Børresen, UMB

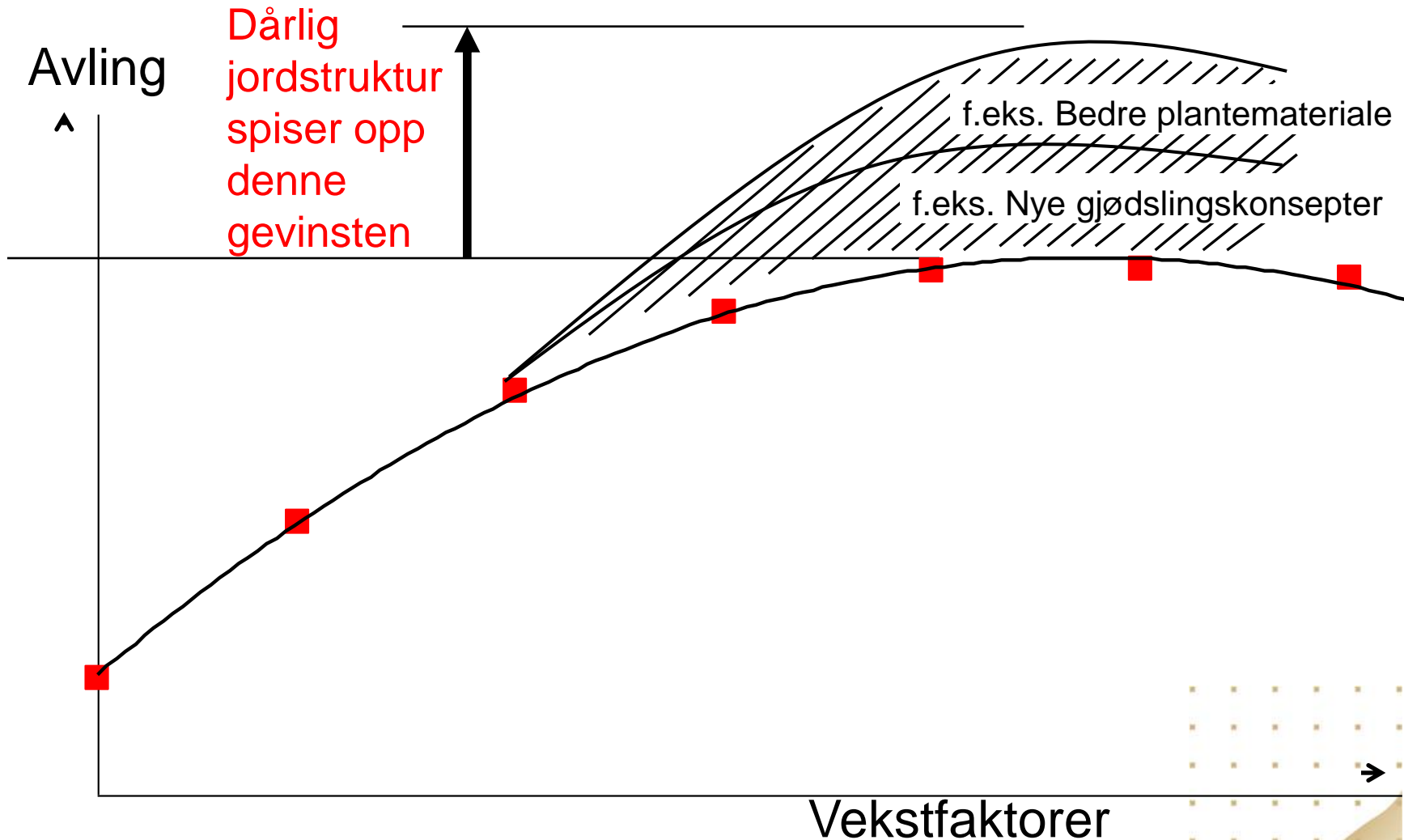

Jordkultur

- Gjødsel
- Surhet i jorda - kalking
- Vann - for mye og for lite
- Drenering - store porer viktig
- Luft til røttene - store porer viktig

- Organisk innhold - jordstruktur

Produksjonspotensiale og manglende avlingsutslag selv med nyvinninger på enkelte områder

Jordas surhet - mas om kalking

- Det er ikke surheten som skader røttene i seg selv - men i jord med pH under 5-5,5 øker oppløseligheten av jern og mangan. Ioneformen av disse metallene kan skade røttene.
- Det kan bli dårlige forhold for mikrobiell aktivitet i sur jord.
- Fosfor kan bli tungt bundet

Tabell 4.2.1 FORSKJELLIGE GJØDSELSLAGS VIRKNING PÅ JORDREAKSJONEN (pH)

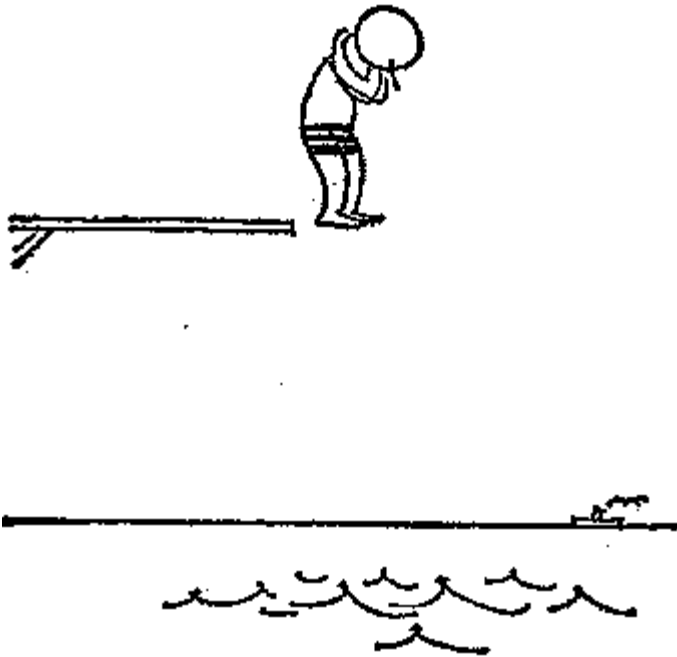
Nødvendig kalkmengde (CaO) for å nøytralisere forsuren av 100 kg N i forskjellige gjødseltyper.

Type gjødsel	Prosent N som		Kg CaO pr. 100 kg N
	nitrat	ammonium	
Kalkammonsalpeter	13,0	13,0	35 til 75
Ammoniumnitrat	16,5	16,5	80 " 120
Ammoniumsulfat		21,0	240 " 320
Flytende ammoniakk		82,0	40 " 120
Urea			40 " 120
Nitrofosfat*	9,5	11,5	85 " 130
Kalksalpeter	14,5	1,0	-50 " -100

* Nitrogen i NP-gjødsel eller NPK-gjødsel.

Hvordan blir klimaet framover? Får dette noen betydning for jordkulturen?

KLIMAENDRING - Hva sier prognosene?

Sted	Vinter	Vår	Sommer	Høst
Sør og Østlandet	Varmere/ våtere	Varmere	Varmere/ tørre	Varmere/litt våtere
Midt og Nord Norge	Varmere/ tørre	Litt varmere	Litt varmere/ litt våtere	Varmere/litt våtere

Hjulspor etter høsting

God drenering blir viktig for å utnytte fordelene med en lengre vekstsesong

- **Mye av drens-systemet er 30-50 år gammelt**
- **Selv om grøftene fortsatt fungerer så er de dimensjonert:**
  - for mindre nedbør
  - for lettere maskiner

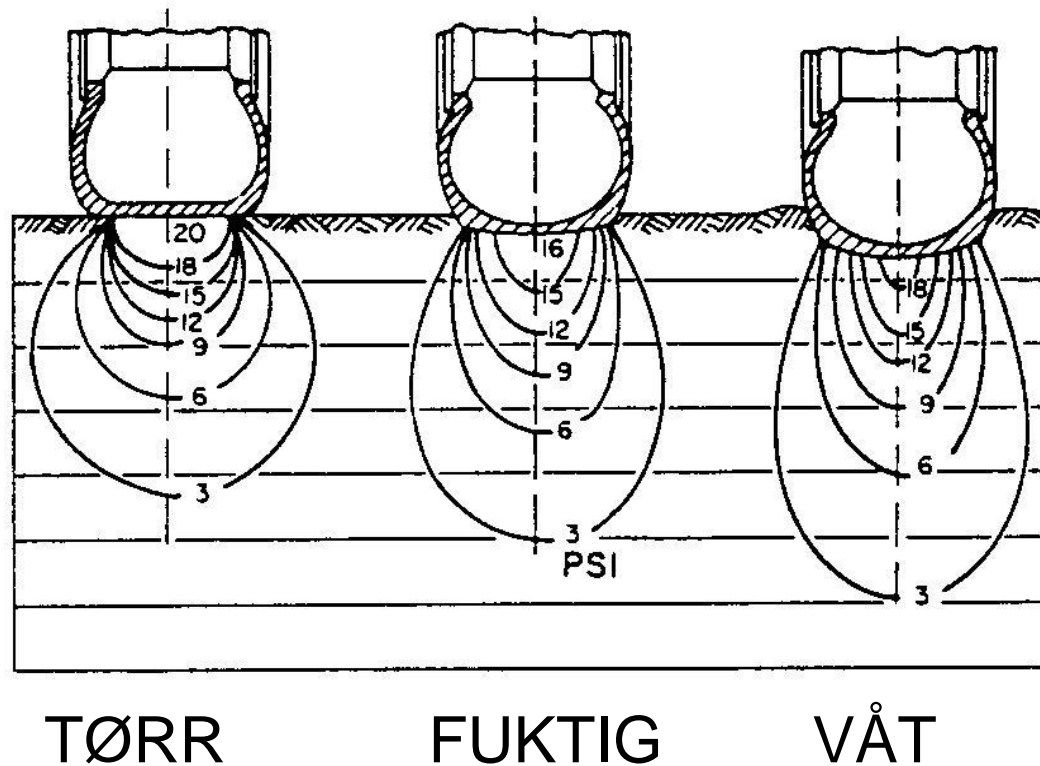

Jordpakking - Vanninnholdet i jorda ved kjøring er en meget viktig faktor

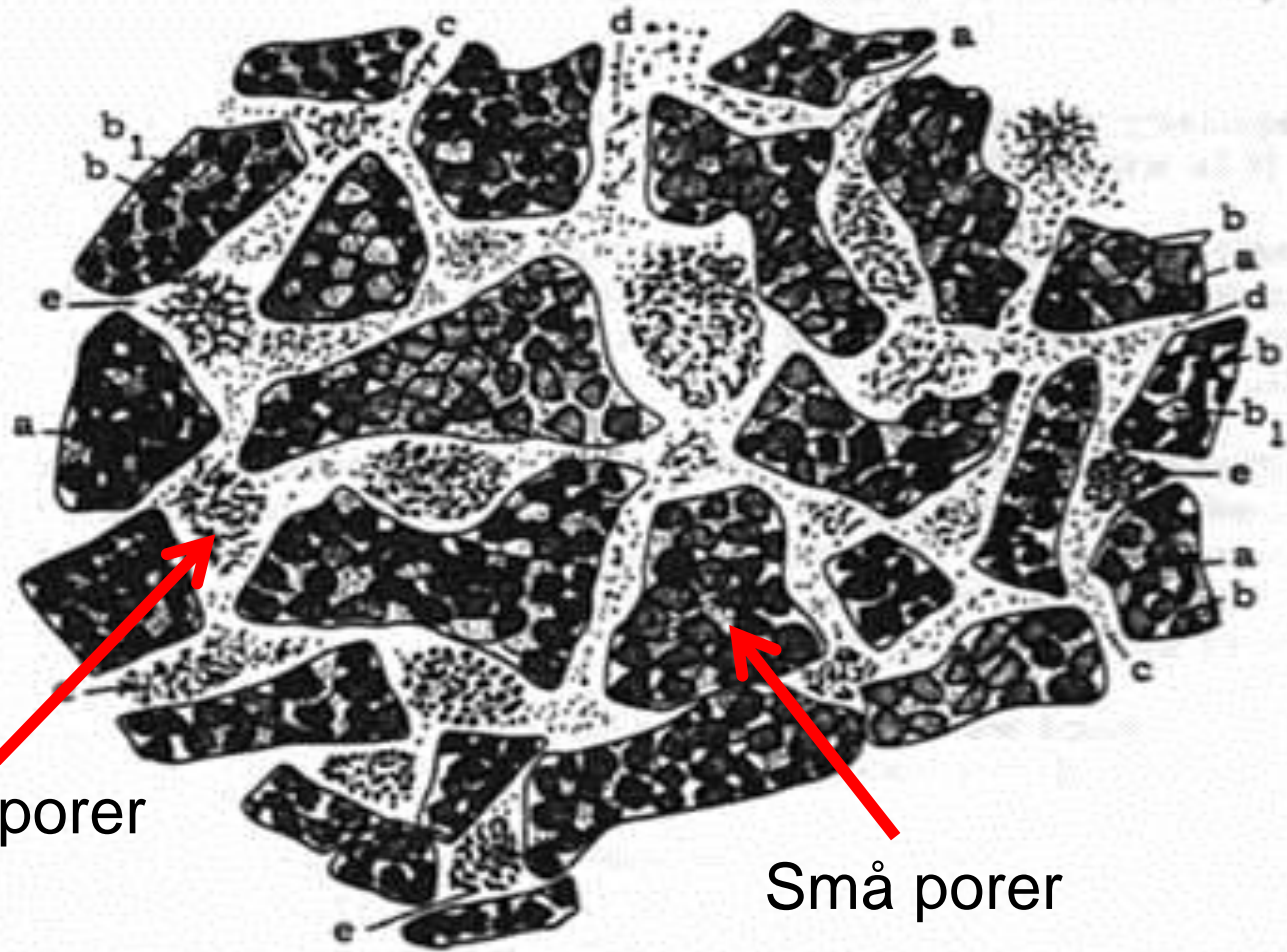
**Jorda som
vei og
vekstmedium**

Trykkfordeling under samme dekkstørrelse med likt lufttrykk, men ulikt vanninnhold i jorda

God jordstruktur betyr at en har et poresystem med små og store porer

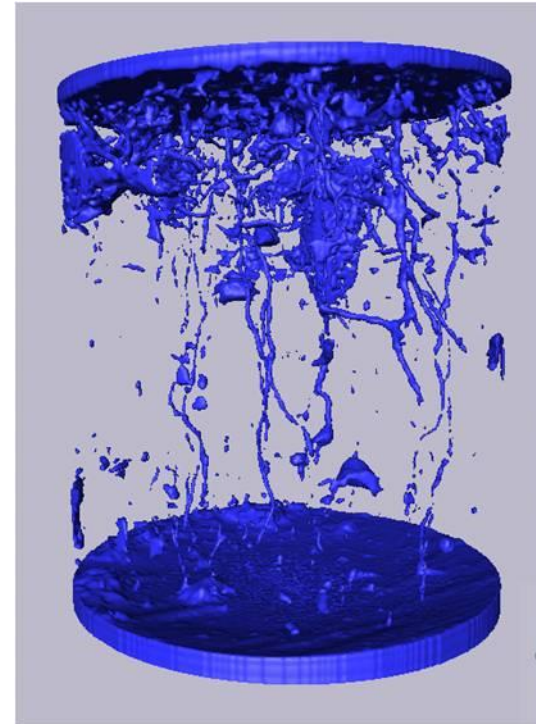
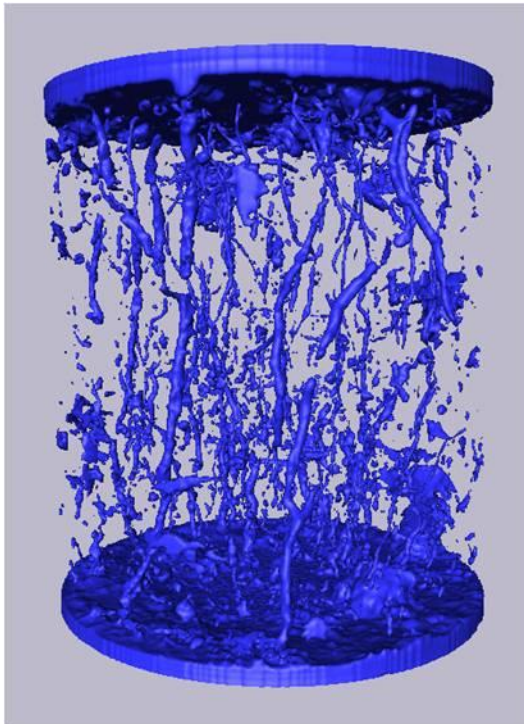
Store porer

Små porer

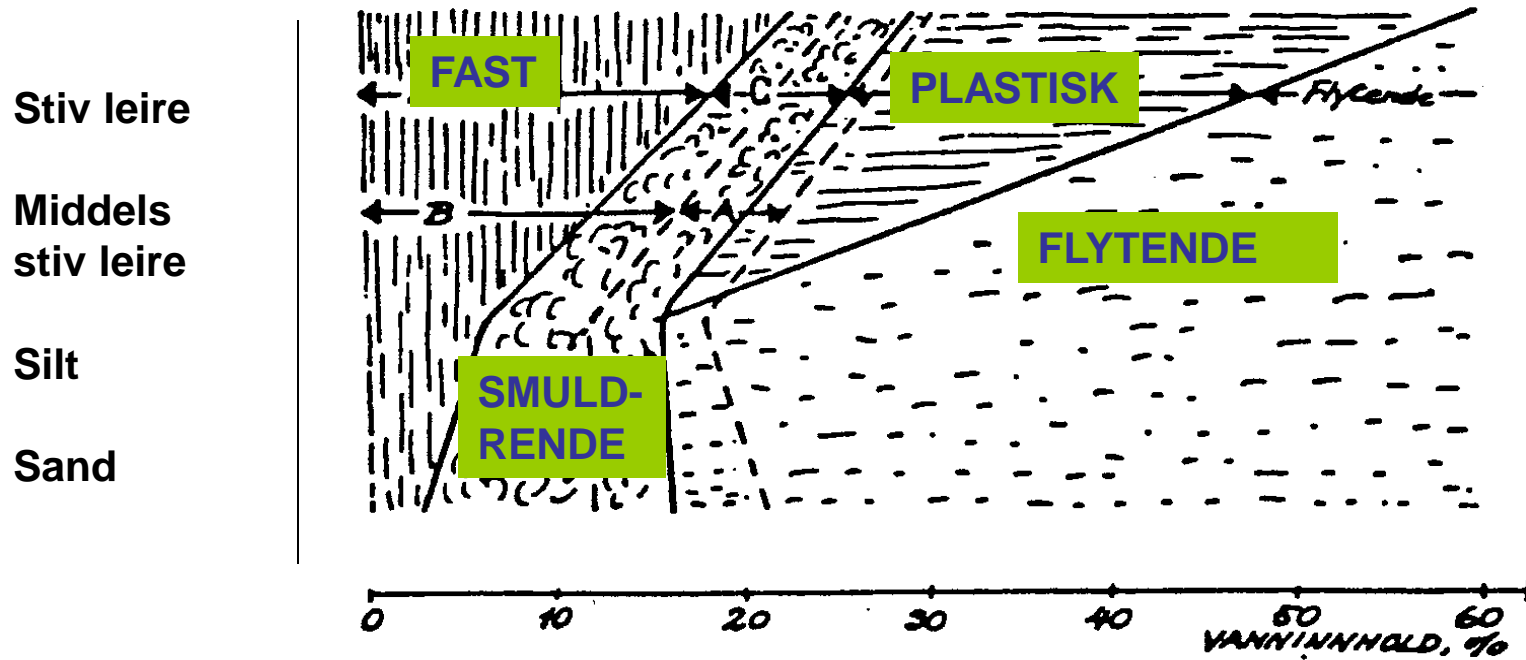

Poresystemet i 20-40 cm dybde på upakket og pakket jord i Skåne 14 år etter pakking

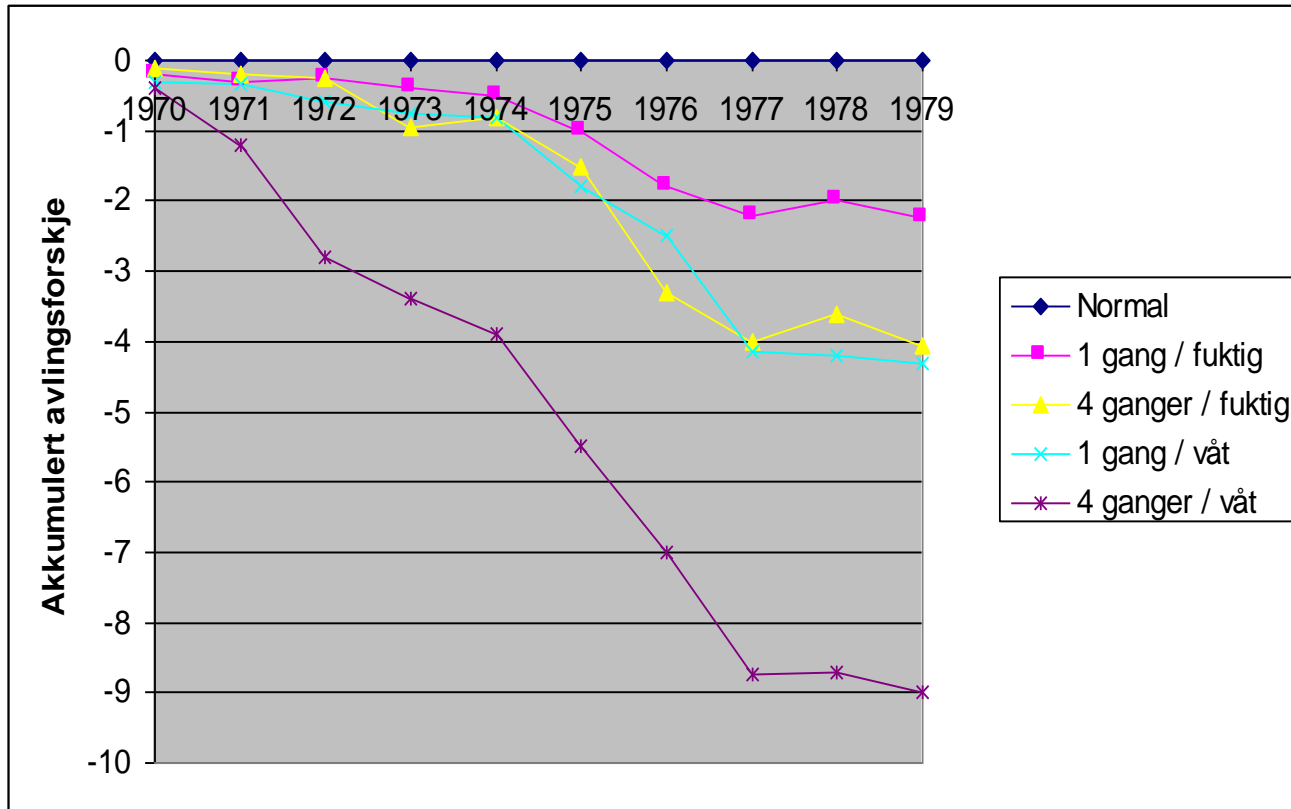
Digitized pictures created from Computer Aided Tomography (CT-scans) by
Dorthe Wildenschild.

Laglighet (konsistens) i ulike jordarter ved ulikt vanninnhold (etter Njøs)

Akkumulert avlingstap i korn (Mg/ha) ved jordpakking med traktor (2400 kg) (Marti, 1984)

Varigheten av jordpakking på ei leirjord

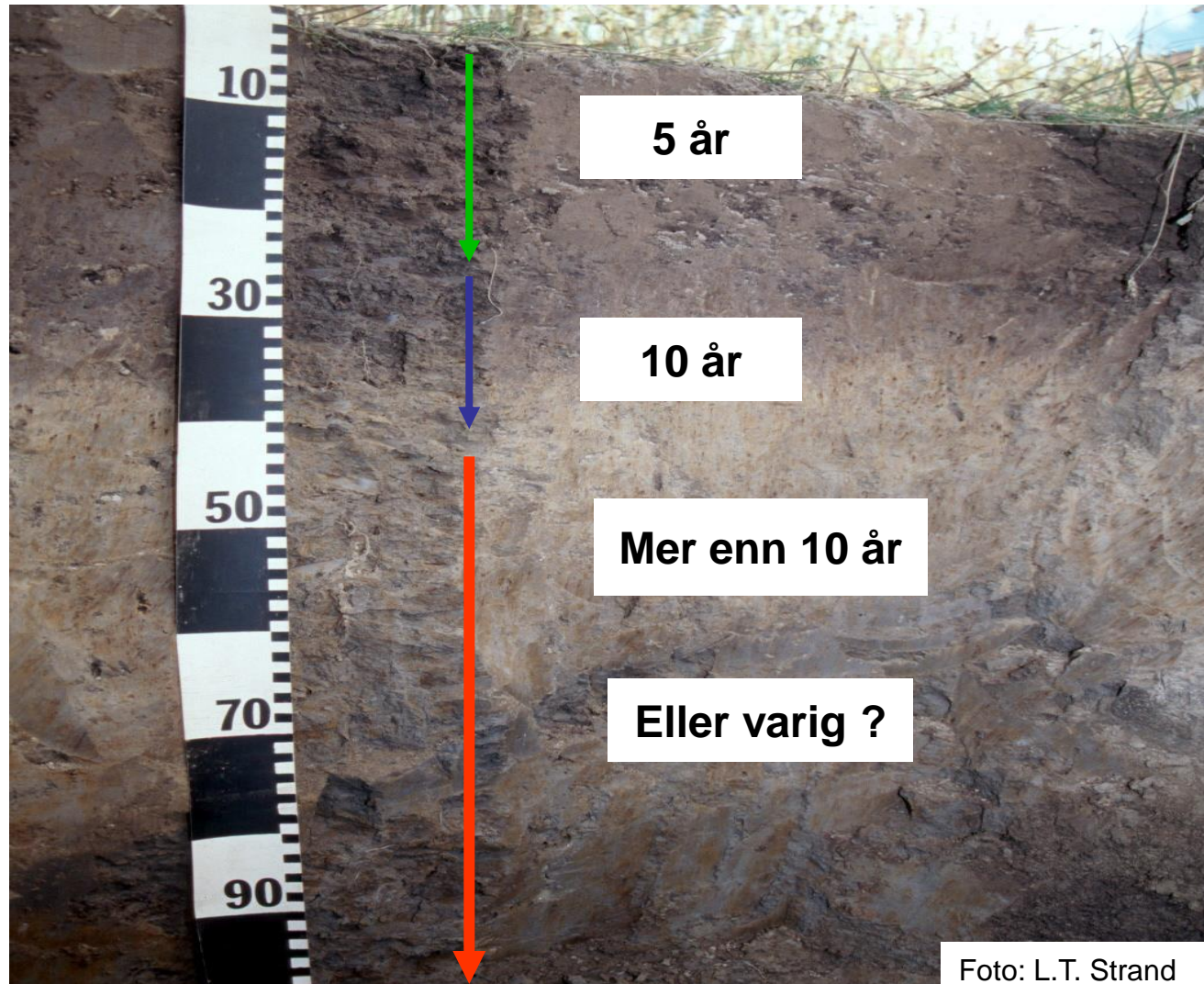
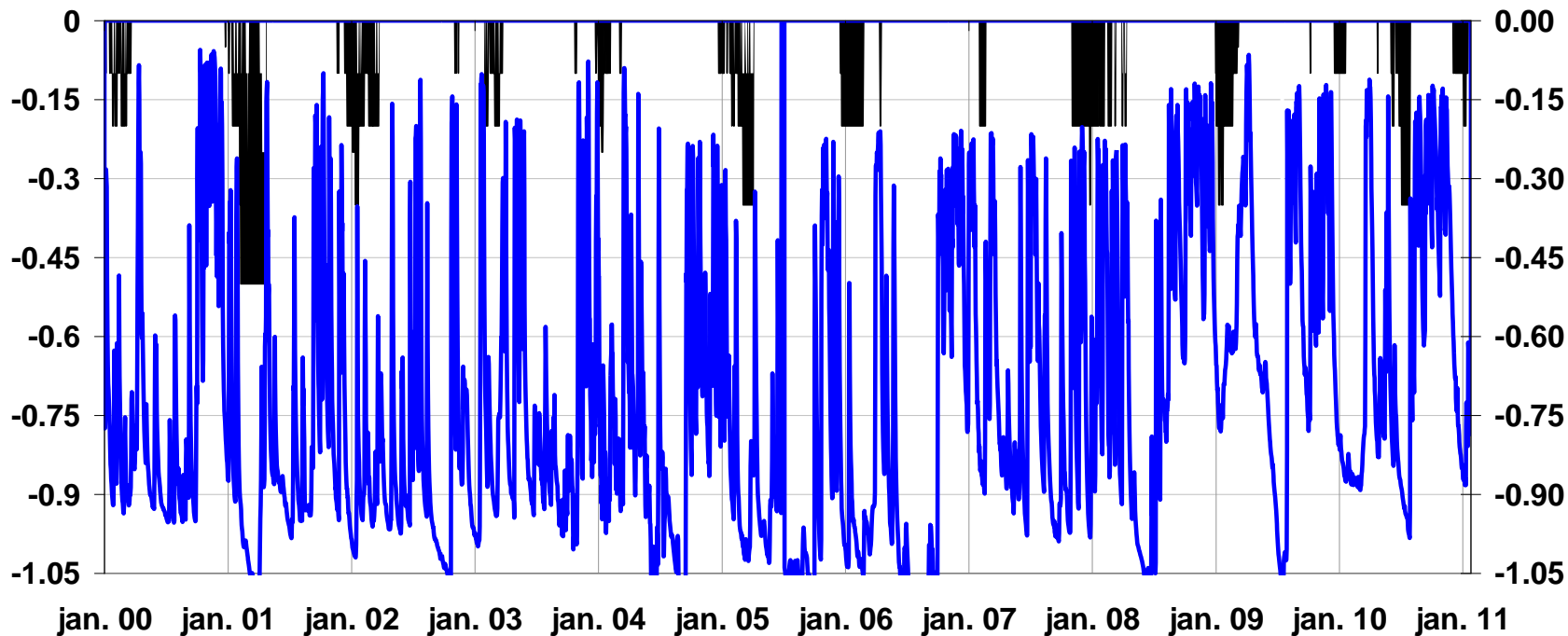

Foto: L.T. Strand

Teledydbe (svarte søyler) (m) under gras på Ås fra januar- 2000 til januar-2011 (Haugen Bioforsk 2011)

De negative konsekvensene på avling og miljø av jordpakking vil øke som følge av antatt endring i klima. Ta forholdsregler ikke stol på myter om jordpakking

- Myte 1:
Frost og tele løser det meste av pakkingsproblemet
- Myte 2:
Resten kan vi gjøre med dyp jordarbeiding

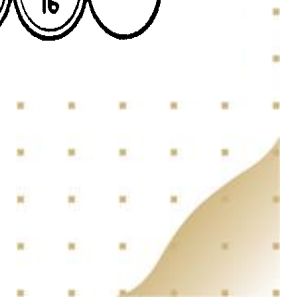
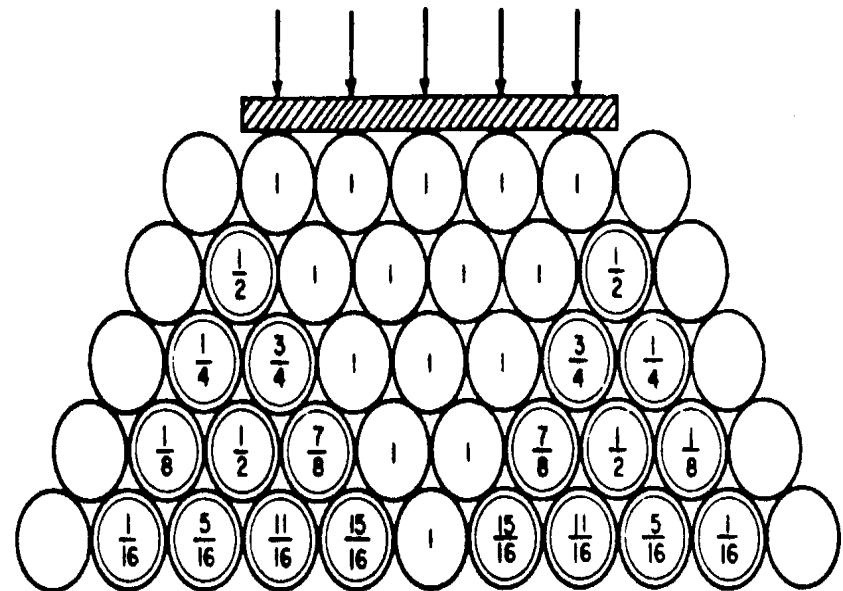
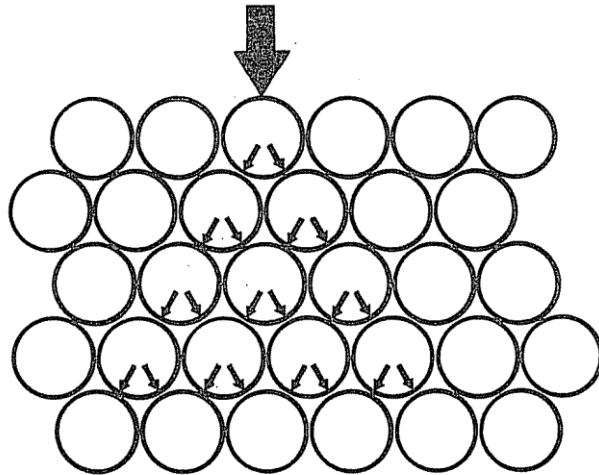
FAKTORER SOM HAR BETYDNINGEN FOR JORDPAKKING

- ***** JORDFUKTIGHET
- ***** ANTALL KJØRINGER
- *** TRAKTORENS TOTALVEKT
- ** LUFTTRYKK I DEKKENE
- ** DEKKDIMENSJON
- * HJULSLURING (SPESIelt VIKTIG I GRAS)
- * KJØREHASTIGHET

Forplantning av trykk i jorda under last

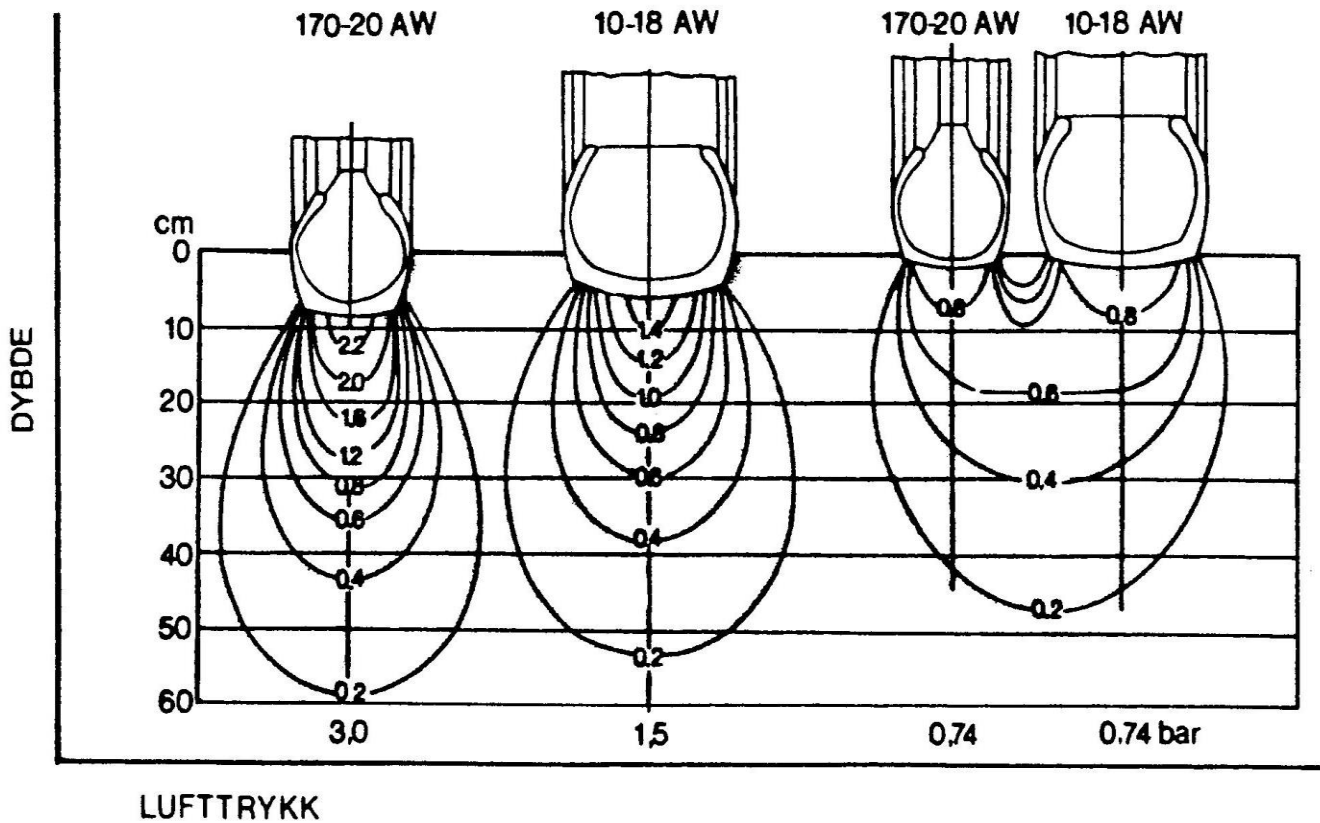

Marktrykk (lufttrykk i dekk) og vekt av maskin er viktige faktorer ved belastning av jorda

Trykkfordeling under ulike dekkstørrelser og ulikt lufttrykk,

m

Trenger vi belastningsgrenser?

- **Anbefalt trykkbegrensning i Sverige (Danfors 1974)**
For å unngå skader i undergrunnsjorda
Marktrykk: 50 kPa (0,50 kg/cm²)
Akselbelastning: 5 – 7 tonn
- **Anbefalt trykkbegrensning i Sovjet Unionen (Rusanov 1994)**
Våronnsarbeid
Marktrykk (lufttrykk i dekk): < 95 kPa (0,95 kg/cm²)
Vertikalt trykk i 50 cm dybde: < 25 kPa (0,25 kg/cm²)
- **50 - 50 reglen i Danmark ved våronnsarbeid**
Vertikalt trykk i 50 cm dybde: < 50 kPa (0,50 kg/cm²)
www.planteinfo.dk

Tiltak for å redusere faren for jordpakking

- Ta hensyn til vanninnholdet i jorda ved kjøring, spesielt om våren.
- Ikke kjør mer enn nødvendig. Ikke ta snarveier over jordet hvis du kan kjøre på vei rundt.
- Kjøp ikke tyngre utstyr enn du trenger
- Bruk så lavt lufttrykk i dekkene som mulig

Jordarbeiding i et varmere og våtere klima

